

Appendix

Slovníček pojmů

- **Abhinaja** – hraní, předvádění na scéně
- **Abhinajati** – hrát, předvádět na scéně
- **Abhinajadarpana/Abhinaja darpana** – příručka zaměřená především na gesta a pohyby těla v tradičním indickém herectví či tanci zejména, autorství připisováno legendárnímu Nandikéšvarovi, doba jejího vzniku není přesně určena
- **Abhinavagupta** – filozof, estetik, hudebník, básník a dramatik, jeden z nejvýznamnějších komentátorů *Nátjašástry*, žil zřejmě v letech 950–1020
- **Anga** – určité části těla (hlava, ruce, hrudník, boky, kyčle, nohy/chodidla), označení pohybu s nimi
- **Asamjuta**(mudra) – gesta rukou (mudry) tvořená jen jednou rukou
- **Áhárja** – dekorace
- **Áhárjábhinaja** – složka projevu herce či tanečníka zahrnující zejména kostým a líčení
- **Ángikábhinaja** – hraní nebo vyjadřování se prostřednictvím gest a celého těla herce či tanečníka
- **Bharata** – bájný světec, údajný autor *Nátjašástry*
- **Bharatanátjam** – jihoindická chrámová taneční forma
- **Bhása** – staroindický dramatik
- **Bháva** – emoce, „vyjevovatel“ v rámci teorie rasy
- **Češtákrta** – gesta spojená s pohybem celého těla
- **Dašarúpaka** – příručka zaměřená na sanskrtské divadlo, zejména na dramaturgii, autorství připisováno Dhanandžajovi
- **Dharmačakrapravartana/dharmačakramudrá** – gesto ruky představující Buddhu jako učitele, vyjadřuje roztočení kola dharmy

- **Grámja** – typ gest, gesta užívaná v každodenním životě
- **Guru** – (duchovní) učitel
- **Hasta** – „ruka“, v kontextu problematiky mudr může znamenat i pozici ruky
- **Hastalakṣanadīpika** – zřejmě nejpopulárnější příručka na území Kéraly zaměřující se na gesta rukou, je dílem anonymního autora, není přesně známa doba jejího vzniku
- **Jadžurvéda** – jedna ze čtyř védských sbírek, obsahuje obětní formule
- **Kathak** – tradiční severoindická taneční forma
- **Kathakali** – vysoce stylizovaná indická taneční či divadelní forma, vyvíjela se zhruba od 17. stol. n. l.¹⁷⁴
- **Kálidása** – staroindický básník a dramatik, žil pravděpodobně na přelomu 4. a 5. století n. l.
- **Kérala** – stát ležící na západním pobřeží jižní Indie
- **Kučipudi** – tradiční andhrapradešská taneční forma
- **Kúdíjattam** – nejstarší dodnes provozovaná forma tradičního indického divadla
- **Kúttampalam/kúttambalam** – divadlo/divadelní budova určená především pro představení kúdíjattam
- **Lókadharmí** – složka/styl herectví, v níž se hercovo zobrazování přibližuje projevu v realitě
- **Mahábhárata** – indický epos, 4. stol. př. n. l. – 4. stol. n. l.
- **Móhinijattam** – tradiční jihoindická taneční forma
- **Mudra** – pečeť, znak, symbolická pozice ruky
- **Mukhaja** – gesta obličeje, mimika
- **Nangjarkúttu** – klasická divadelní či taneční forma provozovaná především na území indického státu Kérala, používá stejné výrazové prostředky jako kúdíjattam, performerkami však jsou jen ženy
- **Nándí** – zdravice či velebení, které je prováděno na začátku představení za účelem získat přízeň bohů, aby se představení zdařilo
- **Nátja** – mimetické/dramatické předvádění či divadelní umění
- **Nátjadharmí** – složka/styl herectví, v níž se hercovo zobrazování přibližuje stylizovanému projevu
- **Nátjaśāstra** – první indická učebnice divadelního umění, doba vzniku datována od 2. stol. př. n. l. až do 2. stol. n. l.
- **Nrtja** – pantomima nebo kombinace čistého tance a pantomimy
- **Nrta** – „čistý“, abstraktní tanec
- **Orissi** – tradiční taneční forma indického státu Orissa
- **Rámájana** – indický epos, 2. stol. př. n. l. – 2. stol. n. l.
- **Rasa** – citově-estetický účinek divadelního představení (či poezie) na diváka (či posluchače)
- **Sahrdaja** – v divadelním umění vysoce vzdělaný divák
- **Samjuta(-mudra)** – gesta rukou (mudry) tvořená oběma rukama

174) Její původ se někdy datuje již do 16. stol. n. l.

- **Sanskrt** – indoevropský jazyk, jeden z nejstarších jazyků vůbec, dodnes používán na území Indie
- **Sáttvikábhinaja** – složka projevu herce či tanečníka zahrnující vyjadřování emocí či nálad
- **Sútradhára** – „ředitel“ či „manažer“ divadelní skupiny či společnosti
- **Šákhá** – „větev“, metaforické označení určitého druhu pohybu
- **Šáríra** – gesta končetin
- **Tamilnádu** – stát ležící na východním pobřeží jižní Indie
- **Teorie rasy** – staroindická koncepce z oblasti teorie (divadelního) umění zabývající se citově-estetickým účinkem divadelního představení na diváka
- **Upánga** – tzv. „pomocné“, „dodatečné“ končetiny (např. oči, tváře či brada), respektive pohyb těmito částmi těla
- **Váčikábhinaja** – verbální či obecně akustická složka projevu herce či tanečníka
- **Vibháva** – druh bhávy podněcující okolnost
- **Vidúšaka** – komická postava známá již ze staroindické dramatiky, dodnes velmi oblíbená, podobná našemu šaškovi